

Meer Nieuws?

Raadpleeg dan onze -up-to-date-
gehouden webstie:
www.heiligenbeeldenmuseum.nl

Nieuwsbrief

Voorwoord Voorzitter

De 41e Nieuwsbrief verschijnt op het moment dat ons museum haar 20-jarig jubileum heeft gevierd. Op 4 september was het precies 20 jaar geleden dat de Stichting Vrienden van de Kerk op de Kranenburg werd opgericht. Er is in die periode ontzettend veel tot stand gebracht waarop wij als volledige vrijwilligersorganisatie trots op kunnen zijn. Wij stonden uitvoerig stil bij deze mijlpaal tijdens het Monumentenweekeinde op zaterdag 8 en zondag 9 september 2018. Iedereen die gedurende dat weekeinde ons museum bezocht had gratis toegang. Die gratis toegang geldt uiteraard het gehele jaar als u in het bezit bent van de Museumkaart.

Sinds de opening van dit seizoen in april zijn wij maar liefst 6 dagen per week geopend – van 12.00 tot 17.00 uur – en wij merken dat het gebruik van de Museumkaart een opwaartse beweging op onze bezoekersaantallen heeft. De mooie tentoonstelling over patroonheiligen maar zeker ook de unieke kruisweg van 110 m2 uit de in 1990 afgebroken Cuyperskerk De Liefde in Amsterdam krijgt lovende reacties van onze bezoekers. Voor zover u nog niet in de gelegenheid bent geweest roep ik u op om ons museum vóór eind oktober te bezoeken. In november richten wij het museum weer in voor de traditionele kerstgroepententoonstelling die op 7 december van start gaat met de mooiste kerstgroepen van Jan van Hulst uit Krimpen aan den IJssel. Bovendien willen wij u in de vernieuwde filmzaal dan een compleet nieuwe kerstfilm vertonen!

In april werden wij verrast door het plotseling en op te jonge leeftijd overlijden van Jan Holtrigter, die deel uitmaakte van onze PR-commissie en met enthousiasme onze website en de facebookaccount beheerde. Een aantal vrijwilligers was bij de crematie aanwezig. Wij zullen hem erg missen!

Ons bestuurslid voor museale taken Carla Hartelman heeft haar bestuursfunctie inmiddels overgedragen aan Miriam Smis, die al als gastvrouw aan ons museum was verbonden, Carla blijft wel als vrijwilliger beschikbaar.

Nadat het aan ons museum grenzende klooster 1,5 jaar heeft leeggestaan is het inmiddels verhuurd en volgt een verbouwing tot een behandelcentrum voor mensen met posttraumatische stress. Wij hopen op korte termijn met de exploitanten te overleggen over gezamenlijke belangen en mogelijkheden voor samenwerking.

Zeker nu wij niet meer over de depotruimte op de zolder van het klooster kunnen beschikken is het bestuur dringend op zoek naar een permanente vervangende ruimte in de nabije omgeving. De beperkte ruimte in de Nieuwsbrief dwingt mij een aantal andere zaken te bewaren voor een volgend nummer maar ik wil graag afsluiten met een bedankje voor uw niet aflatende steun!

Ton Rutting,
Voorzitter

Inhoud

Voorwoord	1
Bestuurssamenstelling	2
Kerst/zanguitvoering	2
Reactie bezoeker	2
Word donateur	2
Kerstgroepen uit alle culturen	3
Journal	3
Uit de rijke traditie rondom Kerst	4
Kerstmarkt	4
Colofon	4

Heilige Familie

Kerstgroepen uit alle culturen

Kerstgroep Japan

Het Heiligenbeeldenmuseum is blij dat het vanaf 7 december de prachtige kerstgroepencollectie van verzamelaar Jan van Hulst mag exposeren. Van Hulst verzamelt al 20 jaar, wereldwijd, de mooiste en exclusiefste kerstgroepen van inheemse volken, in zijn collectie heeft hij kerststallen en -groepen uit alle werelddelen.

“De symboliek en de authenticiteit van de volkskunst spreken mij aan bij het verzamelen. Het is mooi om te zien dat ieder volk zijn eigen interpretatie van het kerstgebeuren heeft mits die groepen symboliek en authenticiteit uitstralen.” aldus Jan van Hulst.

Na 1550 verspreidden de Jezuiten en Franciscanen het christendom buiten Europa. Het evangeliseren werd bemoeilijkt door de taalbarrière. Daarom namen zij kleine kerstgroepen mee om de communicatie te bevorderen. Men zou kunnen zeggen dat dit didactisch materiaal aan de basis heeft gestaan van de eigen interpretatie die ieder volk heeft gegeven aan kerst. Dit zien wij duidelijk terug in de

verscheidenheid van kerstgroepen. Ze zijn sterk beïnvloed door de beeldtradities van het land of de streek waar ze werden gemaakt. De os en de ezel werden van stal gehaald en vervangen door karbouw en olifant. In Peru vervangen Lama's de kamelen. Bij indianen is de stal een wigwam en in Alaska een iglo. Vanzelfsprekend is het Christuskind voor Afrikanen een Afrikaans kind en bij de Chinezen een Chineesje. Vooral de bijfiguren: de herders, de koningen en de omstanders zijn geënt op de eigen volkscultuur.

Deze kerstgroepen zijn zo interessant omdat mensen uit verschillende culturen en landen de geboorte van Jezus vanuit hun eigen beleavingswereld laten zien. Uit Europa komen o.a. een grote Napolitaanse kerstgroep, Santons uit de Provence en Szopka's uit Polen. De Kerstgroepententoonstelling in het Heiligenbeeldenmuseum dit jaar laat veel van deze groepen zien.

Collectie van Hulst

Journal tot en met september

- **Zaterdag 10 maart** NL Doet dag, aanleg compostbak en plaatsing nieuw kruis, met corpus op het gazon naast de kerk
- **Maandag 2 april** 2de paasdag opening met 65 gasten en 125 betalende bezoekers. Prachtige woorden van voorzitter Ton Rutting en Pierre Cuypers, lid van onze Raad van Advies en nazaat van architect Pierre Cuypers met een vermakelijk verhaal over de beleving van het kerkelijk leven.
- **Donderdag 26 april** overlijden van Jan Holtrigter op 64 jarige leeftijd, hij verzorgde voor het museum de social media. Op 2 mei was de afscheidsdienst.
- **Zondag 20 mei** ontviel ons Marie Huitink op 84 jarige leeftijd, Marie was vrijwilligster van het eerste uur en bezorgde in het dorp een deel van de Nieuwsbrieven.
- **Zaterdag 26 mei** de jaarlijkse meimarkt bij de Werf. We ontvingen een cheque van €1000,00 voor de aanschaf van een digibord met touchscreen in de klankbeeldruimte.

- **Donderdag 21 juni** afscheid genomen van Carla Hartelman haar taken worden overgenomen door Miriam Smis uit Brummen.

- **Zaterdag 8 september** de jaarlijkse verkoopdag en museumweekend. Vanaf 12.00 uur waren de eerste koopjesjagers weer present. Al met al een geslaagde dag met veel bezoek.

- **Zondag 9 september** stond ook in het teken van de viering van ons 20 jaar bestaan. Aan het eind van de middag waren vele vrijwilligers, oud bestuursleden en oprichters bijeen om onder het genot van een drankje en hapje herinneringen op te halen aan deze periode.

Bestuur Heiligenbeeldenmuseum

Het bestuur van het Heiligenbeeldenmuseum is weer compleet en als volgt samengesteld:

V.l.n.r. Wim Nijenhuis, bouwzaken, Hedwig Keurentjes, secretaris, Bart Overbeek, PR en marketing, Jan van Heugten, collectiebeheer, Jeannette Hartelman, penningmeester, Ton Rutting, voorzitter en Miriam Smis, design.

Kerst/zanguitvoering IPK-Etten

Op zondagmorgen 9 december verzorgt het IPK-Etten een Kerst/zanguitvoering in het museum. De aanvang is ongeveer 11.30 uur. Ze brengen een mix van Advents- en kerstliederen. Het interparochieel koor is opgericht in 1982 en bestaat op dit moment uit 18 enthousiaste zangers. Het koor staat sinds 2003 onder leiding van Bart Rysavy. Silvia Verheij begeleidt het koor op piano en orgel. IPK-Etten is gestart als een kerkkoor, maar sinds 2012 zingt zij ook profane liederen. Desondanks luistert het koor nog steeds eucharistievieringen op en verzorgt het de muzikale begeleiding tijdens een huwelijks-, jubileum- of requiemmis. Zoals gezegd is het repertoire religieus en wordt nu in snel tempo aangevuld met profane werken. De religieuze werken bestaan voornamelijk uit Latijnse, Byzantijnse en Gregoriaanse missen en/of gezangen en worden in de meeste gevallen vierstemmig uitgevoerd. Daarnaast presenteert het koor meerstemmige werken die in diverse talen zoals Nederlands, Duits, Engels, Russisch, Jiddisch en Slavisch worden gezongen.

Het museum is deze morgen om 11.00 uur geopend, tevens de start van de Kerstfair op de Kranenburg.

IPK-Etten

Een mooie en indrukmakende reactie van een bezoeker: "Toeval?"

"Op 24 augustus jl. heb ik een bezoek gebracht aan het Heiligenbeelden-museum en heb me laten verrassen. En dat was het, een grote verrassing. Ik was op dat moment de enige bezoeker in dit museum. Zodra ik de kerk betrad werd ik al overvallen door een speciaal gevoel. Het was alsof ik in een andere dimensie terecht gekomen was. De kerk was gevuld met honderden beelden en er klonk stemmige religieuze muziek. Ik kreeg sterk het gevoel dat ik daar niet rond liep als kijker, maar voelde me bekeken door al die beelden. Ik ben niet religieus, maar dit soort plekken hebben altijd iets magisch.

Ik heb prachtige foto's kunnen maken, maar vreemd genoeg voelde ik me toch enigszins opgelaten bij het fotograferen van die rij apostelen die links en rechts van het gangpad stonden opgesteld. Was het vanwege hun afmeting, ik weet het niet.

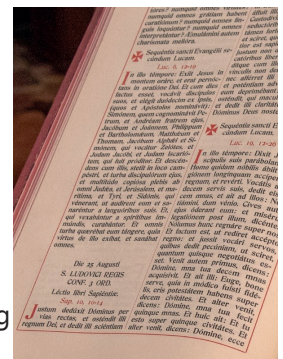
Maar nu komt het..... Ik zit achter de computer en bekijk de volgende foto:

Ik vergroot hem wat uit en zie links- onder een datum staan : 25 augustus.

De tekst daarboven is dus van 24 augustus, dat was de dag van mijn bezoek. Er staat een paragraaf van Lucas 6 12-19 Even opzoeken met google. Lees ik tot mijn stomme verbazing het verhaal van Jezus die van de berg af kwam, zijn leerlingen tot zich riep; waarvan hij er twaalf uitkoos. Tevens gaf hij ze een naam.....

Er hadden duizend andere dingen kunnen staan op die bladzijde, maar uitgerekend deze tekst. Alsof die twaalf daar in de kerk stonden te wachten op hun benoeming. En is het wel toeval of heeft men met opzet deze bladzijde open liggen ?"

Word donateur van de SOGK

De SOGK is een particuliere organisatie die voor het uitvoeren van haar werk grotendeels afhankelijk is van haar donateurs. Voor een bedrag van € 25 per jaar bent u al donateur, maar een hoger bedrag is uiteraard welkom! U ontvangt dan gratis het **kwartaalblad Venster**. Een prachtig geïllustreerd tijdschrift met interessante (wetenschappelijke) artikelen en wetenswaardigheden over ons erfgoed, monumentennieuws en informatie over restauraties. Daarnaast kunt u natuurlijk deelnemen aan onze excursies. Voor meer informatie: www.oudegeldersekerken.nl

Iets uit de rijke traditie rondom Kerstmis

De Kerstmisvieringen.

Kerstmis wordt in de kerk gevierd met meerdere missen: de vigiliemis in de vooravond van 24 december, de Nachtmis rond middernacht en op 25 december de Dageraadsmis en de Dagmis. De Nachtmis trekt van oudsher de meeste kerkgangers.

De vigiliemis markeert de overgang van de Advent naar de kersttijd. De Vigiliemis heeft een belangrijke centrale boodschap: de grote gebeurtenis waar gedurende de Advent naartoe geleefd is, is nu echt nabij. Der openingstekst van de mis luidt dan ook: "Heden nog zult gij weten dat de Heer ons komt redden en morgen zult gij Zijn heerlijkheid zien". De Nachtmis staat in het teken van de lichamelijke geboorte van Jezus Christus, zoals wordt verhaald in het evangelie van Lucas. Tijdens de Nachtmis gaat het er in de meeste parochies om een unieke sfeer te creëren. De kerk is prachtig versierd en de liturgie luisterrijk en goed verzorgd. In katholieke gezinnen is het nog altijd gewoonte om eerst na thuiskomst uit de nachtmis het kindje Jezus in de kerststal te plaatsen. Het kerstkind wordt immers pas in de Nachtmis geboren. Daarbij was het bovendien een eer om het kindje in de kribbe te mogen leggen. Het is bij de katholieken ook een traditie om na de nachtmis met het hele gezin een kleine maaltijd te gebruiken.

De Dageraadsmis, gehouden bij het doorbreken van het daglicht, opent met de woorden: "Een helder licht straalt heden over ons, want de Heer is ons geboren". De Dageraadsmis heeft als bijnaam "de herdertjesmis". Het evangelie vertelt namelijk van de herders die van een engel des heren in alle vroegte vernemen dat de Messias is geboren.

De Dagmis viert de eeuwige geboorte van de Zoon. De proloog van het evangelie van Johannes staat centraal: "In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God". In het evangelie van Lucas staat de lichamelijke geboorte van het kindje Jezus centraal. Bij Johannes staat de "eeuwige geboorte van het Woord" in de persoon van Jezus centraal.

In de katholieke leer wordt het woord altijd geïdentificeerd met de Zoon. God is een drie-eenheid van Vader, Zoon en Heilige Geest en Jezus Christus is de Zoon. Voor alle tijden bestond Hij al bij God de Vader. Het Woord

en dus de Zoon was God zegt Johannes zelfs. In Bethlehem werd in de persoon van het kind Jezus de Zoon als mens geboren. Zo wordt in het Christelijk geloof kerstmis beleefd: God heeft mens onder de mensen willen zijn. God de Zoon werd mens in Maria's schoot. Kerstmis is het Hoogfeest van de Menswording van God.
(gegevens RKK encyclopedie)

Het ontstaan van de Kerststal.

De kerststal is een katholieke traditie om rond kerst een uitbeelding van de geboorte van Jezus te maken. De samenstelling is vanuit diverse richtingen tot stand gekomen.

De kerststal wordt vaak onder de kerstboom gezet maar kan ook op zichzelf staan. In kerken vinden we vaak grote uitvoeringen van een kerststal. De traditie van het opzetten van een kerststal stamt uit Italië waar de H. Franciscus van Assisi dit in de 13e eeuw heeft geïntroduceerd. Hij zette de eerste "levende" kerststal op, waarbij levende dieren en verklede mensen figureerden. Franciscus kreeg in 1223 van paus Honorius III toestemming om het kersttafereel met levende personen na te spelen. In het kribbetje werd een hostie geplaatst. Later werd dat vervangen door een baby. Het kribbetje is een traditie die is gebaseerd op het evangelie van Lucas. Daarin wordt beschreven dat Jezus in een voederbak van het vee sliep omdat er geen plek was in de herberg. Maria is in het spel natuurlijk de onbevleete moeder van Jezus en Jozef de vader. Jozef wordt meestal met een staf afgebeeld. Die staf is weer afkomstig uit het niet-officiële evangelie van Jacobus.

De aanwezigheid van de ezel en de os heeft te maken met een zinsnede uit het oude testament. De profeet Jesaja verkondigt daar: "Een rund herkent zijn meester, een ezel kent zijn voederbak, maar Israël mist elk inzicht, mijn volk leeft in onwetendheid". De drie wijzen of koningen uit het Oosten komen weer uit het evangelie van Mattheüs. Dat het er drie zijn, staat overigens niet in het evangelie, maar wordt afgeleid uit het feit dat er drie geschenken worden aangeboden: goud, wierook en mirre. Later is men gaan toevoegen dat deze koningen uit de drie toen bekende continenten Azië, Afrika en Europa kwamen. Zij hebben daarom respectievelijk een bruine, een zwarte en een blanke huidskleur. Hun namen Balthasar, Casper en Melchior. De engel verkondigt de geboorte van de Redder aan de herders die als eersten bij het kind Jezus werden geroepen. In Nederland wordt de kerststal meestal direct na Sinterklaas opgezet. Het kind wordt pas op 25 december in de stal geplaatst en de drie koningen verschijnen tenslotte op 6 januari.

Colofon

Heiligenbeeldenmuseum

Ruurloseweg 101
7251 LD Kranenburg-Vorden
Telefoon (0575) 55 64 88 (tijdens openingstijden)
Website: www.heiligenbeeldenmuseum.nl
IBAN NL97RABO0327478748

Secretariaat:

Schoneveldsdijk 2, 7251 LE Vorden
Tel. (0575) 55 67 57

PR-commissie/redactie

Bart Overbeek en Jan Willem de Gruijter

Redactie-adres:

Bart Overbeek,
Ganzensteeg 2
7251 LC Vorden
Tel. (0575) 55 64 71
Email: pr@heiligenbeeldenmuseum.nl

Openingstijden:

Kerst op de Kranenburg: van vrijdag 7 december 2018 t/m zondag 6 januari 2019.

2019: Thematentoonstelling "Mariaverering" vanaf 2 april t/m zondag 27 oktober.

Druk: Print2Pack, www.print2pack.nl

Deelname aan kerstmarkt op de Kranenburg

Op zondag 9 december organiseert Kranenburgs Belang een Kerstmarkt van 11.00-17.00 uur.

Het Heiligenbeeldenmuseum heeft zijn deelname hieraan ook toegezegd. We proberen evenals op de Gelderse Museumdag diverse religieuze voorwerpen, kaarten en kerstgroepjes te verkopen.